

1. การทดสอบการตรึงไนโตรเจนโดยพิจารณาจากค่า ARA นั้นไม่อาจแบ่งกลุ่มย่อยของสายพันธุ์ B. japonicum ได้เนื่องจากมีความแปรปรวนจากการตรวจสอบสูงมาก

2. พบว่าน้ำหนักปมแห้งนั้นมีความสัมพันธ์กับการเจริญของพืชมากกว่าค่า ARA และจำนวนปม

3. การจำแนกความแตกต่างของสายพันธุ์ B. japonicum โดยใช้ restriction pattern เมื่อใช้เอนไซม์ BamHI, EcoRI, HindIII และ PstI นั้นสามารถบอกความแตกต่างของสายพันธุ์ต่อไปนี้ได้แก่ USDA 76 (19), USDA 94 (21), USDA 142 (11) และ TAL 432 (16)

4. ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของ nif hybridization กับประสิทธิภาพการตรึงไนโตรเจน แต่มีข้อสังเกตว่า รูปแบบของ nif hybridization เมื่อใช้เรสทริกชันเอนไซม์ EcoRI และ PstI แบบที่ 3 นั้นจะให้จำนวนปมสูง

5. ลักษณะการเกิดปมที่เกิดกับถั่วเหลือง สจ. 5 โดยใช้ B. japonicum มี 2 ลักษณะคือการเกิดปมตามใบบริเวณรากแก้วและการเกิดปมที่กระจายตามรากแก้วและรากแขนง ในการเกิดแบบหลัง มีรูปแบบสอดคล้องกับ nod hybridization pattern เมื่อใช้เรสทริกชันเอนไซม์ BamHI

6. สายพันธุ์ USDA 76(19) ,USDA 94 (21) ทำให้เกิด chlorosis ในถั่วเหลืองความรุนแรงของอาการใน USDA 76 (19) สูงกว่า USDA 94 (21) และมีค่า ARA ต่ำกว่าในทุกสายพันธุ์

7. ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า RFLP เมื่อใช้ nif และ nod genes เป็นตัวติดตามจะใช้จำแนกกลุ่มของ B. japonicum ได้น้อยกว่าการใช้ restriction pattern

8. nif HDK และบริเวณใกล้เคียงในโครโมโซมของ B. japonicum
ทั้ง 23 สายพันธุ์มีลักษณะ conserve สูงมาก

ข้อเสนอแนะ

ทำ RFLP โดยใช้ชิ้นส่วนจาก operon ที่สัมพันธ์กับกระบวนการสร้าง ATP
หรือกระบวนการผลิตอานาจีติวซ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของสองกระบวนการกับ
ประสิทธิภาพการตรึงไนโตรเจน

แนวคิดก็คือ operon ใดที่สำคัญที่กล่าวได้ในบทนำ น่าจะใช้เป็น probe ใน
การทำที่ลึกซึ้งขึ้นไปอีก